

Konzumacija duhanskih proizvoda kod medicinskih sestara/tehničara u Republici Hrvatskoj: rad sa istraživanjem

Ritoša, Luka

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:188132>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

Luka Ritoša

KONZUMACIJA DUHANSKIH PROIZVODA KOD MEDICINSKIH SESTARA/
TEHNIČARA U REPUBLICI HRVATSKOJ: rad s istraživanjem

Završni rad

Rijeka, 2022.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRDUATE STUDY OF NURSING

Luka Ritoša

CONSUMPTION OF TOBACCO PRODUCTS BY NURSES/ TECHNICIANS IN
REPUBLIC OF CROATIA: Research

Bachelor thesis

Rijeka, 2022.

Mentor rada: Saša Uljančić, prof. reh., mag. med. techn.

Završni rad obranjen je dana _____ u Rijeci na Fakultetu
zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, preddiplomskog stručnog studija sestrinstva, pred
povjerenstvom u sastavu:

1. _____
2. _____
3. _____

Rad sadržava 23 stranice i 20 slika.

Izvešće o provjerenoj izvornosti studentskog rada

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. CILJEVI I HIPOTEZE.....	6
3. ISPITANICI (MATERIJALI) I METODE.....	8
3.1 Ispitanici.....	9
3.2 Postupak i instrumentarij.....	9
3.3 Etički aspekti istraživanja.....	9
4. REZULTATI.....	10
5. RASPRAVA.....	25
6. ZAKLJUČAK.....	28
7. LITERATURA.....	30
8. PRIVITCI.....	33
9. KRATAK ŽIVOTOPIS PRISTUPNIKA.....	38

Sažetak

Tema završnog rada je konzumacija duhanskih proizvoda kod medicinskih sestara/ tehničara u Republici Hrvatskoj. Uvodni dio rada govori o općim informacijama o uporabi duhanskih proizvoda, kao i o utjecaju na zdravlje.

Drugi dio rada prikazuje rezultate istraživanja u kojem je sudjelovalo 318 medicinskih sestara/ tehničara s područja Republike Hrvatske s ciljem prikazivanja navika vezanih za konzumaciju duhanskih proizvoda, kao i o osjećajima i saznanjima o osnovnim činjenicama učinka na zdravlje.

Dobiveni rezultati ukazuju na učestalu konzumaciju, razloge koji su naveli medicinske sestre/ tehničare da počnu konzumirati duhanske proizvode, te o navikama tijekom radnog vremena. Analiza rezultata ukazuje na to da je tek polovina ispitanika pokušala izbaciti duhanske proizvode iz svakodnevne uporabe, dok preostali ispitanici nisu niti pokušali ili to jednostavno ne žele.

Ključne riječi: medicinske sestre/ tehničari, cigarete, duhanski proizvodi, ovisnost

Summary

The subject of this final paper is the consumption of tobacco products by nurses/technicians in the Republic of Croatia. The introduction of the paper talks about general information, about the history, use of tobacco products, as well as the impact on health.

The second part of the paper presents the results of the research in which 318 nurses/technicians from the Republic of Croatia participated with the aim of showing the habits related to the consumption of tobacco products, as well as feelings and knowledge about the basic facts of the effect on health.

The results indicate frequent consumption, reasons that led nurses/technicians to start consuming tobacco products, and habits during working hours. The analysis of the results indicates that only half of the respondents tried to eliminate tobacco products from everyday use, while the remaining respondents did not even try or simply did not want to.

Key words: nurses/technicians, cigarettes, tobacco products, addiction

1.UVOD

Duhan je jednogodišnja biljka koja se dobiva od istoimene biljke roda *Nicotiana*.

Porijeklom duhan dolazi iz Srednje i Južne Amerike, te se danas prepoznaju više od 70 različitih vrsta, od kojih je *Nicotina Tabakum* ekonomski najvažnija. Ona je uglavnom u glavnom uzgajana na tropskim područjima, dok je *Nicotina Rustica* raširenija u Srednjoj i Južnoj Americi, te Kanadi. Razlikuju se po izgledu, a zajednički im je alkaloid nikotin koji djeluje psihoaktivno i stimulirajuće na ljudski organizam.

Ljudi su se sa duhanom susreli 16000 godina prije Krista, no prvo uzgajanje duhana spominje se kasnije, između 5000 i 3000 godine prije Krista, na području Perua i Ekvadora. Razvojem poljoprivrede u Americi širio se razvoj različitih poljoprivrednih kultura, kao što su kukuruz, bundeva, grah te istim putem i na sličan način uzgoja našao se duhan. Nakon saznanja o opojnim svojstvima duhan postaje cijenjena i opće prihvaćena biljka kod svih američkih plemena i naroda. U počecima njegova korištenja primitivne kulture udisale su dim iz gorućih korijena i listova. Vremenom su se mijenjali načini konzumacije duhana. Načini korištenja duhanskih proizvoda su žvakanje, šmrkanje, sisanje i pušenje.

Žvakanje je jedan od najstarijih načina konzumacije duhana. Starosjedioci sjeverne i južne Amerike često su koristili sviježe lišće duhana za žvakanje, dok današnji način pakiranja i konzumiranja duhana za žvakanje radi se na način da se koristi fermentirani duhan često puta zaslađen i pakiran u hermetički zatvorenim vrećicama.

Duhan za sisanje (cuclanje), koji zna bit poznat pod nazivom vlažni duhan ili duhan za pljuvanje. Često puta se pojavljuje pakiran u manjim konzervama nalik konzervama tune. On se konzumira na način da se manja količina tog duhana postavi između gornje usnice i desni, te cucla ili žvače te pljune (kao žvakaču).

Šmrkanje kao način korištenja duhana najčešće se pojavljuje u Europi. Koristi se ga na način da se prah duhana lovi prstohvatom te povuče udisajem u nos. Udisaj mora dovest duhan u nosnice i plućim dijelovima nosne šupljine, izbjegavajući da duhan završi u grlo ili pluća. Apsorpcija odvija se u nosnim membranama.

Prije prelaska na najčešći način konzumacije duhana odnosno pušenje. treba naglasit da postoje duhanski proizvodi i proizvodi koji u određenim količinama imaju duhana u sebi, te koji se konzumiraju na različite načine. Primjera rade žvakače gume na bazi duhana. Na sličan način kao žvakače gume na bazi nikotina, oralnim putem oslobađa nikotin u organizam. Razlikuje se od nikotinskih žvakača što se žvakače na bazi duhana sastoje od čistog duhana. Postoji i topljivi

duhan, odnosno duhan koji se je obrađen na način da se od njega dobije jako fini prah koji se potom miješa sa topljivim tvarima. Koristi se ga oralnim putem posipanjem praška na jezik. Vrijedno je spomenuti još jedan proizvod koji je tipičan za Indiju, to je pasta koja se sastoji od duhana, mente, glicerina, ulje kličića (*Syzygium aromaticum*), često puta se koristi kao jeftini supstitut paste za zube.

Prilikom pušenja duhanskih proizvoda, udiše se dim nastao njegovim izgaranjem. Štetnost duhana očituje se u dokazanim pojavama oštećenjima na organizam i bolesti koje skraćuju život pušača u odnosu na nepušača. Najčešće se za uporabu koriste listovi koji se poslije sušenja, sortiranja i fermentacije upotrebljavaju kao osnovna sirovina za izradu cigareta, cigara, i drugih sličnih sredstva. Prerađeni duhan primijenjen za uporabu izgaranjem često puta ima u sebi dodane mnoge tvari koje bi pojačale djelovanje nikotina i ugođaj u pušenju, te samim time povećali potencijalnu ovisnost. Neke od tvari koje se dodaju su amonijev klorid koji pojačava djelovanje nikotina, šećer i glikol koji karameliziraju zajedno s amonijakom i samim time utječu na okus, mentol, razni spojevi glikola, šelak koji se koristi kao ljepilo, kava, čaj, kako za ublažavanje djelovanje dima, dekstrin, melasa, škrob. Izgaranjem dim prosječne cigarete sadrži do 12000 različitih tvari, među kojima ugljikov dioksid, ugljikov monoksid, dušikov oksid, butadien, benzen, formaldehid, acetaldehid, metanol, hidrocyjan, nikotin. Prema istraživanju o uporabi duhana u odrasloj populaciji RH. puši 31,1% stanovništva (27% svakodnevni, 3,6% povremeni). Muški dio stanovništva sačinjava 64,7% nepušača. 31,8% svakodnevni i 3,5% povremeni pušači, dok ženski dio stanovništva sačinjava 72% nepušača, 23,4% svakodnevni i 3,7% povremeni pušači. Udio pušača je najzastupljeniji u dobi od 25-44 godine, te po stupnju edukacije najveći je udio sa završenom srednjom stručnom spremom ili kraćim stručnim osposobljavanjem nakon osnovne škole. Vezano uz vrstu duhanskih proizvoda uzimajući u obzir i ne pušače 27,8% od svih ispitanika puši tvornički proizvedene cigarete, zatim 2,7% ručno motane cigarete.

U današnje vrijeme konzumaciju duhana i duhanskih proizvoda smatramo jednim od najvećih javnozdravstvenih i gospodarskih problema. Prema istraživanjima Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) konzumacija duhanskih proizvoda, tj. aktivno pušenje usmrti više osoba nego uzroci svih nesretnih slučajeva ili od neprirodne smrti. Povećava se rizik od razvijanja pulmoloških, kardioloških i drugih patoloških stanja koji čovjeku otežavaju održavanje kvalitete života. Štetnost duhanskih proizvoda utječe razvoj, diobu i nekrozu svih živih stanica u organizmu što ne rijetko rezultira malignim oboljenjima. Uzimanjem duhana dolazi do vazokonstrikcije, ubrzanog protoka krvi, te posljedično tome dolazi do povećanja krvnog tlaka.

Stvaraju se i aterosklerotične promjene na krvnim žilama koje zajedno sa ranije spomenutim promjenama mogu izazvati infarkt miokarda nakon što je tijelo pušača izloženo istim štetnim podražajima tijekom dugog niza godina. Posljedice na probavnom sustavu se očituju smanjenim izlučivanjem sline, leukoplakijom, pomanjkanjem apetita, želučanim tegobama, te se kroničnim pušenjem može izazvati ulkus želuca i/ ili dvanaesnika. Učestalim podraživanjem živčanog sustava javljaju se tremor, nesanica, nemir, smanjenje pamćenja, pad koncentracije i radne sposobnosti. Kod žena može doći do izostanka menstrualnog ciklusa, dok se kod muškaraca može očekivati impotencija. Oba spola dugotrajnom konzumacijom povećavaju rizik za sterilnošću. Pušenjem se smanjuje prijenos kisika jer se ugljikov dioksid 200 puta brže veže za hemoglobin koji je zaslužan za prijenos kisika do svih stanica u organizmu. Očekuje se poremećaj kalcifikacija, odnosno mineralizacija kosti, osteoporoza i smanjenje ili povišenje mišićnih kontrakcija.

Konzumacija duhanskih proizvoda učestalija je kod osoba koje se bave poslovima koji uzrokuju veću razinu stresa. U tu skupinu lako možemo svrstati poslove vezane uz medicinu, pogotovo ako iziskuje učestali kontakt sa pacijentima.

Treba naglasiti da u ovome radu nije uzet u obzir novi trend koji se pojavljuje među pušačima, odnosno pušenje elektronskih cigareta (e-cigareta) i grijanog duhana. Postoje više vrsta elektronskih cigareta, dijele se po veličini same e-cigarete i spremnika međutim zajednička im je jedna stavka a to je elektronička dostava nikotina (engl. Electronic Nicotine Delivery System ENDS). Smišljena je 1950. godine kao ideja za rješenje sve očitijih i jasnih posljedica koje stvara korištenje običnih cigareta. Godine 1963. Amerikanac Herbert A. Gilbert predstavio je prvi prototip elektronske cigarete, no za elektronsku cigaretu kakvu poznajemo dan danas, neutješeni smrću oca uzrokovanim rakom pluća, zaslužan je kineski farmaceut Hon Lik, koji je za atomiziranje tekućine koristio visoke zvučne frekvencije (ultrazvuk). Zato se i smatra da je E-cigareta smišljena kako bi oponašala (simulirala) i zamijenila postojeće načine korištenje cigareta. Atomizer zagrijava tekućinu koja ovisno o modelu ima različite količine nikotina ili čak bez nje, arome i ostale kemijske sastave koji utječu na svojstvo tekućine. Zbog topline grijućeg elementa tekućina se pretvara u paru, koja zatim bude inhalirana. Para proizvedena od e-cigarete daje korisniku ugodaj i sličan osjećaj kao da koristi pravu cigaretu, pritom ublažuje i/ili ispuni želju za nikotinom, samim time za duhanom.

Grijani duhan (engl. heat not burn tobacco products ili heated tobacco products, HTP) vrsta je proizvoda u kojem umjesto da se potakne sagorijevanje duhanskog materijala, ono se zagrijava i pritom oslobađa aerosol koji korisnik potom udiše. Radi na način da se jako fino usitnjen i

prešan duhan nalazi u kapsuli, te kapsula se pritisne na aparat koji je sličnog oblika cigarete. Jednom kad je kapsula umetnuta, duhan zagrijava grijući element koji se nalazi u aparatu na temperaturi od 350°C, bitno niža od duhana pri izgorijevanju, odnosno 600°C. Trenutno ne postoji puno znanstvene literature i istraživanja kojim bi se moglo utvrditi štetnost takvog proizvoda, usporediti sa ostalim duhanskim proizvodima te znati koji je dugoročni utjecaj.-

2.CILJEVI I HIPOTEZE

Cilj istraživanja je prikupiti informacije o konzumaciji duhanskih proizvoda kod medicinskih sestara/ tehničara u Republici Hrvatskoj. U kojoj mjeri se konzumiraju duhanski proizvodi, u kakvim situacijama i kakvo okruženje potiče na pušenje. Ispitanici anketnim upitnikom izražavaju pojavljuju li se tjelesne senzacije ili emocije, te razinu znanja i svjesnosti negativnog učinka duhanskih proizvoda.

HIPOTEZE:

H1: Više od 70% medicinskih sestara/ tehničara konzumiraju duhanske proizvode.

H2: Medicinske sestre/ tehničari konzumiraju duhanske proizvode isključivo u stresnim situacijama.

H3: Tijekom konzumacije duhanskih proizvoda medicinske sestre/ tehničari imaju osjećaj ugone i sigurnosti, te nemaju tjelesne senzacije.

H4: Više od 50% medicinskih sestara/ tehničara posjeduje adekvatna znanja o sastavu duhanskih proizvoda i utjecaju na organizam.

3.ISPITANICI (MATERIJALI) I METODE

3.1 Ispitanici

U istraživanju sudjeluje 318 medicinskih sestara/ tehničara s područja Republike Hrvatske. Istraživanje je provedeno od lipnja do srpnja 2022 godine.

3.2 Postupak i instrumentarij

Kao instrument istraživanja koristi se anketni upitnik koji je konstruiran za ovo istraživanje. Anketni *online* upitnik je napravljen u sustavu *Google docs* te objavljen u više *Facebook* grupa medicinskih sestara/ tehničara Republike Hrvatske.

3.3 Etički aspekti istraživanja

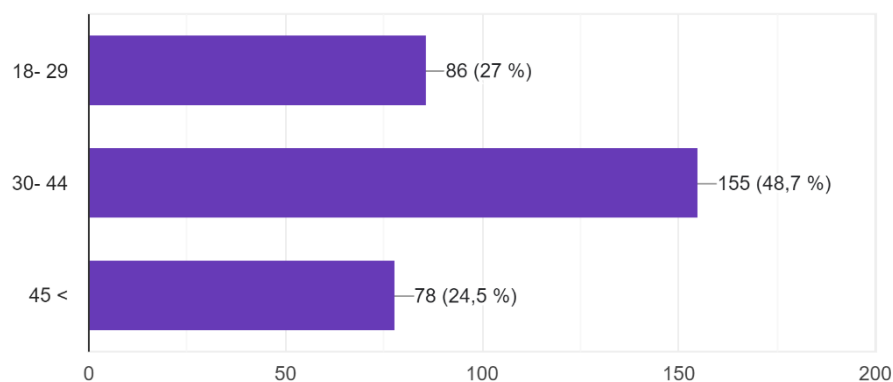
Istraživanje pomoću online anketnog upitnika osigurava potpunu anonimnost ispitanika, te se time ne ugrožava privatnost ispitanika niti se povećava rizik iz etičkog aspekta. Anketni upitnik je izrađen i služi isključivo u svrhu istraživanja, ispitanici u bilo kojem trenutku mogu odustati od ispunjavanja.

4.REZULTATI

Dob

Rezultati istraživanja pokazuju da su većim dijelom anketni upitnik ispunjavale osobe u dobi od 30 do 44 godina života, njih 155 (48,7%), ukupno je 86 ispitanika (27%) u dobi od 18 do

1. Dob:
318 odgovora

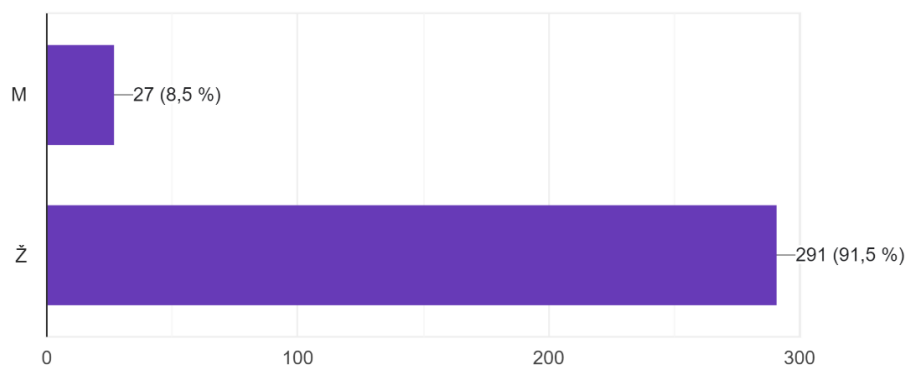
29, te 78 ispitanika (24,5%) s 45 ili više godina.

Slika 1: Prikaz životne dobi ispitanika u postotcima

Spol

Od ukupnog broja ispitanika anketni upitnik je ispunila 291 žena (91,5%), dok je muškaraca svega 27 (8,5%).

2. Spol
318 odgovora

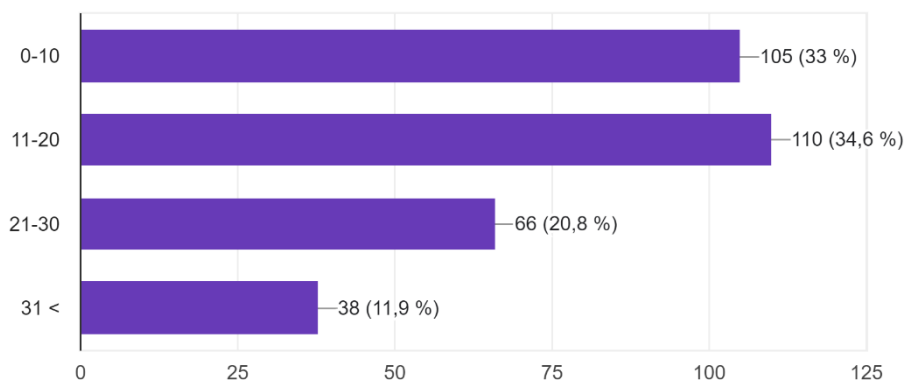
Slika 2: Prikaz ispitanika ženskog i muškog spola u postotcima

Godine radnog staža

Najveći broj ispitanika ima 11-20 godina radnog staža što iznosi 34,6% ukupnog broja ispitanika. Nešto manje ima 0-10 godina radnog staža (33%), zatim slijede ispitanici s 21-30 godina njih 66 (20,8%), a najmanje je ispitanika s 31 ili više godina kojih je 38 (11,9%).

3. Godine radnog staža:

318 odgovora

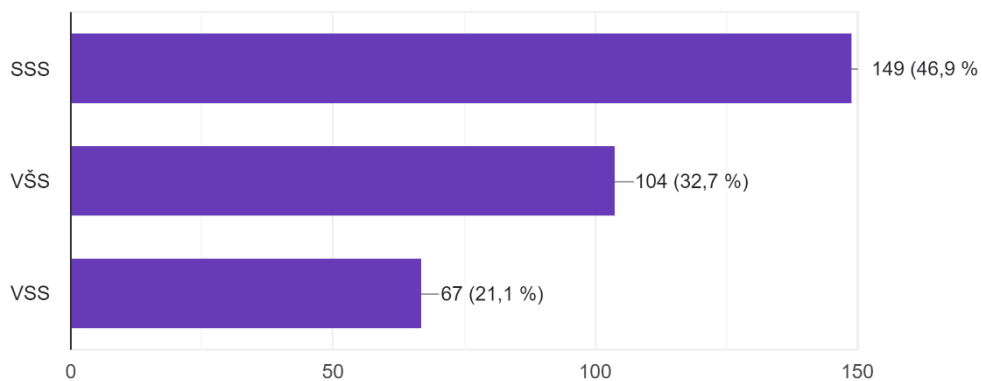
Slika 3: Prikaz radnog staža ispitanika u postotcima

Stručna sprema

Prema rezultatima istraživanja od 318 ispitanika njih 149 (46,9%) ima srednju stručnu sprema, zatim slijedi 104 ispitanika (32,7%) s višom stručnom spremom, dok visoku ima 67 ispitanika (21,1%).

4. Stručna sprema:

318 odgovora

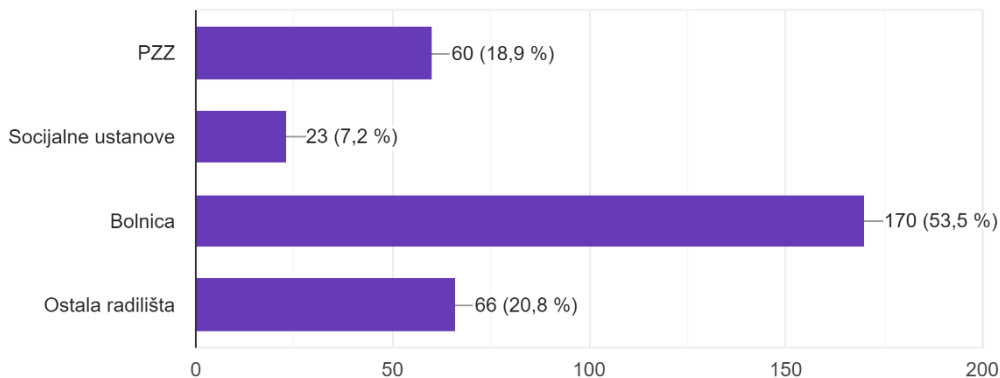
Slika 4: Prikaz razine obrazovanja među ispitanicima izražena u postotcima

Radilište

Prema rezultatima istraživanja najveći broj ispitanika radi u bolnicama, njih čak 170 (53,5%). Ukupno 66 ispitanika radi na ostalim radilištima, tj. onima koji nisu navedeni u anketnom

5. Radilište:

318 odgovora

pitanju, u sklopu primarne zdravstvene zaštite radi 60 ispitanika (18,9%), dok ih je u socijalnim ustanovama 23 (7,2%).

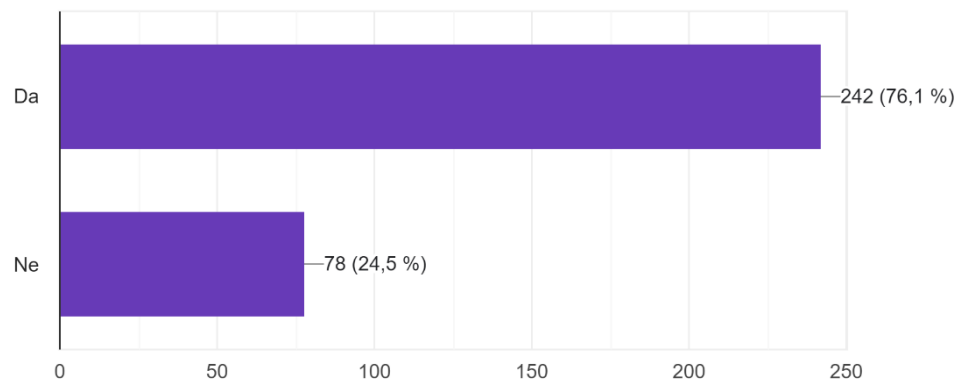
Slika 5: Prikaz ispitanika po radilištima izražen u postotcima

"Konzumiram duhanske proizvode"

Prema rezultatima istraživanja više od polovine ispitanika tvrdnju o konzumaciji duhanskih proizvoda potvrdilo je čak 242 ispitanika (76,1%), dok je istu tvrdnju negiralo 24,5%, tj. 78 ispitanika.

6. Konzumiram duhanske proizvode:

318 odgovora

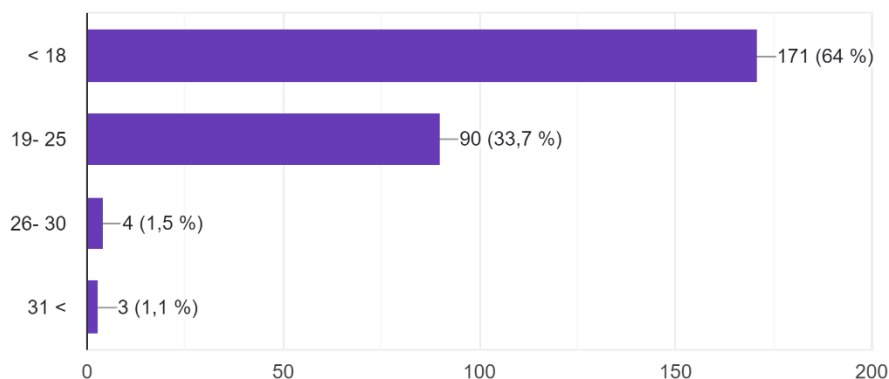
Slika 6: Prikaz broja ispitanika koji konzumiraju duhanske proizvode u postotcima

S koliko godina sam počeo/la konzumirati duhanske proizvode?

Prema rezultatima istraživanja 171 ispitanik (64%) od 267, koliko ih je odgovorilo na gore navedeno pitanje, je započeo s konzumacijom duhanskih proizvoda s 18 ili manje godina

7. S koliko godina sam počeo/la konzumirati duhanske proizvode?

267 odgovora

života. Gotovo u pola njih (90 ispitanika, 33,7%) u dobi od 19 do 25 godina.

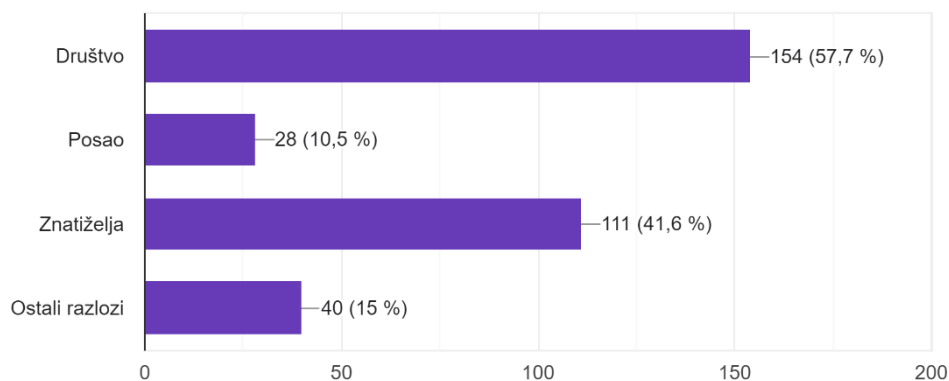
Slika 7: Prikaz odgovora na pitanje: "S koliko sam počeo/la konzumirati duhanske proizvode?"

Razlog početka konzumiranja duhanskih proizvoda je...

Među ispitanicima najvećim dijelom je društvo povod konzumacije duhanskih proizvoda, tj. 154 ispitanika (57,7%) je odgovorilo da je društvo razlog. Znatiželja je prevladala kod 41,6%,

8. Razlog početka konzumiranja duhanskih proizvoda je...

267 odgovora

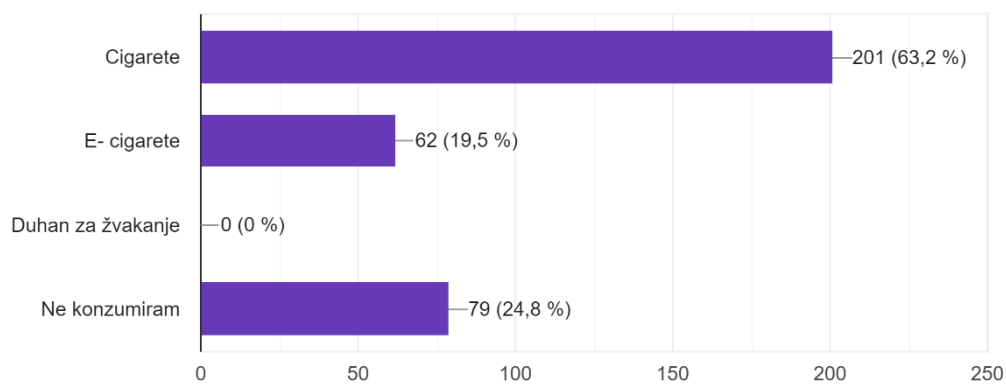
odnosno 111 ispitanika, kod 28 ispitanika (10,5%) je posao, te je 40 ispitanika (15%) započelo iz ostalih razloga.

Slika 8: Prikaz rezultata za razlog početka konzumacije duhanskih proizvoda u postotcima

Konzumiram duhan u obliku...

Od ukupnog broja ispitanika najveći dio konzumira cigarete, njih 201 (63,2%). E- cigarete konzumira gotovo 20% ispitanika dok njih 79 (24,8%) ne konzumira duhanske proizvode, a

9. Konzumiram u duhan obliku (cigarete/ e-cigarete/ duhan za žvakanje/ ne konzumiram)
318 odgovora

niti jedan ispitanik ne konzumira duhan za žvakanje.

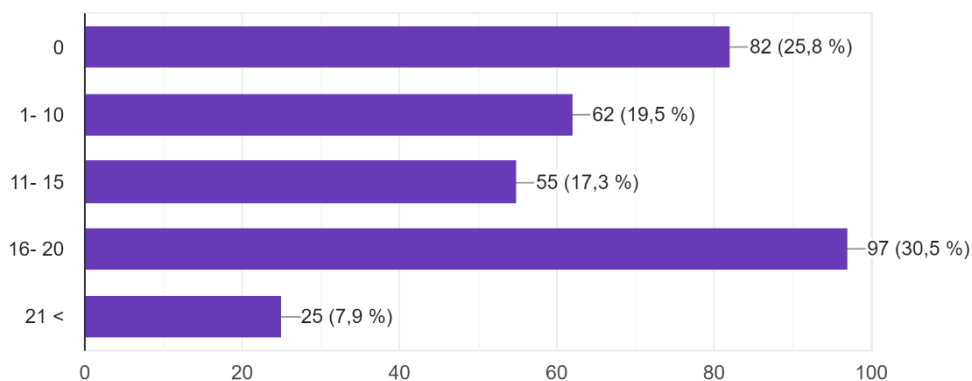
Slika 9: Grafički prikaz broja ispitanika obzirom na tip duhanskog proizvoda koji konzumiraju u odnosu na one koji uopće ne konzumiraju, izraženo u postotcima

Dnevno konzumiram (cigareta)...

Od ukupno 318 odgovora o kvantiteti dnevne konzumacije cigareta najveći broj ispitanika, tj. njih 97 (30,5%) konzumira 16- 20 komada, 62 ispitanika (19,5%) konzumira 1- 10 cigareta, 55 ispitanika (17,3%) dnevno konzumira 11- 15 cigareta, te 25 ispitanika (7,9%) konzumira

10. Dnevno konzumiram (cigareta):

318 odgovora

više od 21 cigarete. 82 ispitanika (25,8%) tvrdi da uopće ne konzumira cigarete.

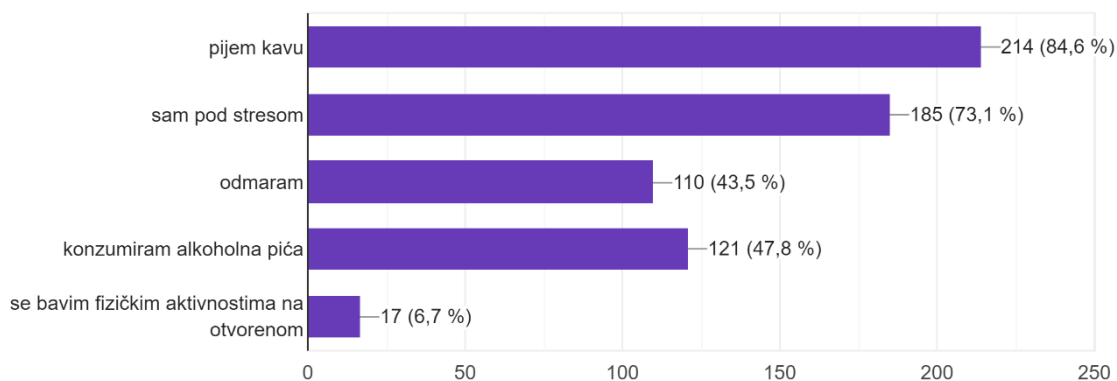
Slika 10: Grafički prikaz dnevne konzumacije cigareta izražen u postotcima

Konzumiram duhanske proizvode kada...

Ukupan broj odgovora za ovo pitanje je 253 od čega 84,6%, odnosno 214 ispitanika konzumira duhanske proizvode uz ispijanje kave, 185 ispitanika (73,1%) dok je pod stresom,

11. Konzumiram duhanske proizvode kada...

253 odgovora

tijekom odmora njih 110 (43,5%), uz konzumaciju alkoholnih pića njih 121 (47,8%), a tek 17 ispitanika (6,7%) tijekom obavljanja fizičkih aktivnosti na otvorenom.

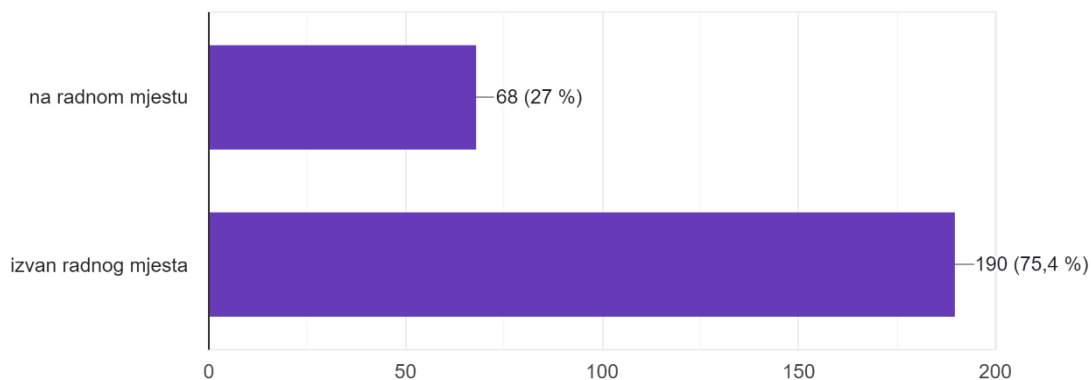
Slika 11: Grafički prikaz broja ispitanika, izražen u postotcima, koji konzumiraju duhanske proizvode uz određene aktivnosti

Više konzumiram duhanske proizvode...

Od ukupno 252 ispitanika koji su dali odgovor na ovu tvrdnju njih 75,4%, tj. 190 ispitanika više konzumira duhanske proizvode izvan radnog mjesta, dok preostalih 27% (68 ispitanika) više konzumira na radnom mjestu.

12. Više konzumiram duhanske proizvode:

252 odgovora

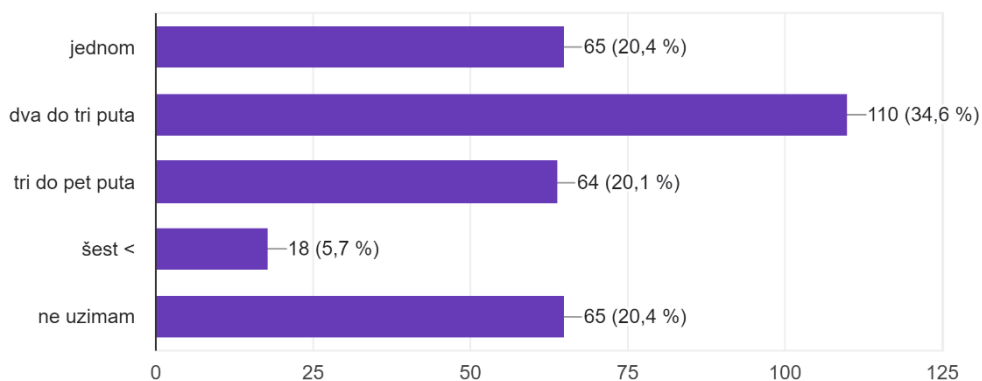
Slika 12: Grafički prikaz odgovora ispitanika o konzumaciji duhanskih proizvoda na radnom mjestu i izvan njega

Tijekom smjene uzimam vrijeme za pauzu...

Najveći broj ispitanika tijekom smjene uzima pauzu dva do tri puta, njih 110 (34,65%), gotovo jednak broj ispitanika uzima pauzu jednom (20,4%, 65 ispitanika) ili tri do pet puta (20,1%, 64 ispitanika). Više od šest puta uzima 5,7%, tj. 18 ispitanika, a njih 65 (20,4%)

13. Tijekom smjene uzimam vrijeme za pauzu...

318 odgovora

uopće ne uzima pauzu.

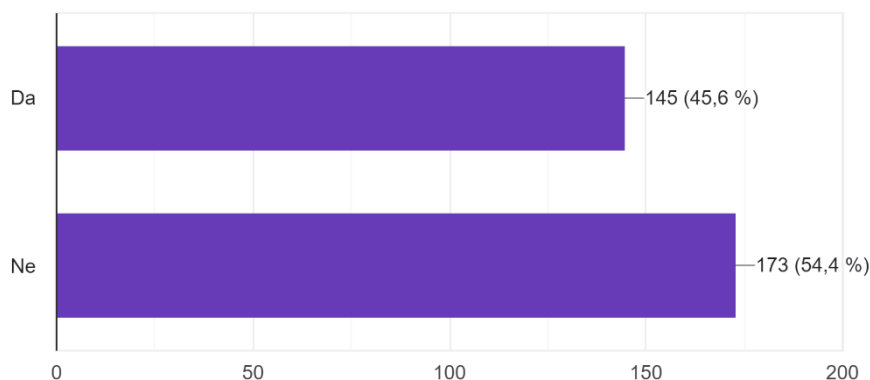
Slika 13: Grafički prikaz odgovora ispitanika o uzimanju pauze tijekom smjene. Prikaz je izražen u postotcima

Konзумiram duhanske proizvode unutar zdravstvene ustanove...

Od ukupno 318 odgovora nešto više od polovine ispitanih ne konzumira duhanske proizvode

14. Konzumiram duhanske proizvode unutar zdravstvene ustanove:

318 odgovora

unutar zdravstvene ustanove njih 173 (54,4%), dok preostalih 145 (45,6%) konzumira.

Slika 14: Grafički prikaz ispitanika koji (ne) konzumiraju duhanske proizvode unutar zdravstvene ustanove

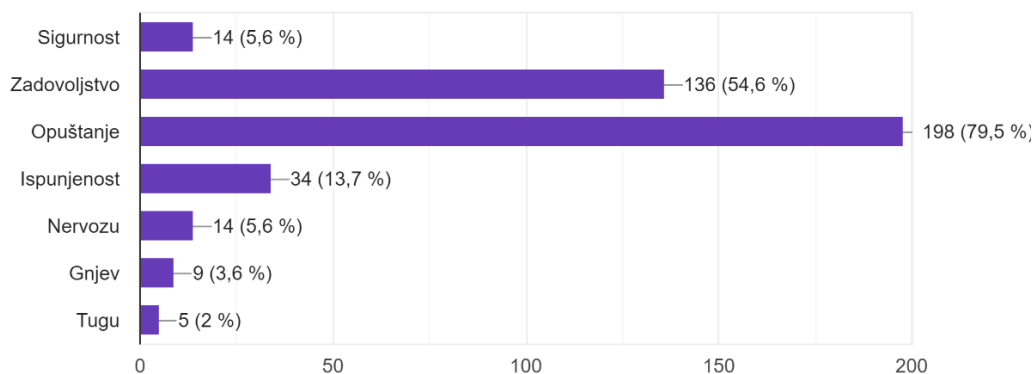
Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

249 ispitanika odgovorilo je na pitanje što osjeća tijekom korištenja duhanskih proizvoda.

79,5%, tj. 198 ispitanika izjavilo je da se opušta u tom trenutku, zadovoljstvo osjeća 136 ispitanika (54,6%), njih 14 osjeća sigurnost, 34 ispitanika (13,7%) se osjeća ispunjeno. S

15. Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

249 odgovora

druge strane nervozu osjeća 14 ispitanika (5,6%), gnjev se javlja kod 9 ispitanika (3,6%), a tuga kod 5 ispitanika (2%).

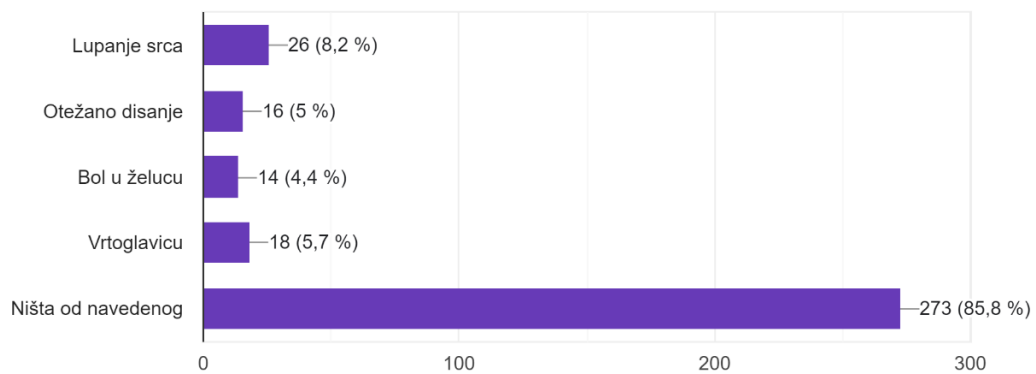
Slika 15: Grafički prikaz osjećaja koji se javljaju kod ispitanika tijekom korištenja duhanskih proizvoda, izraženo u postotcima

Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

Tijekom korištenja duhanskih proizvoda 273 ispitanika ne osjeća niti jedan od navedenih tjelesnih senzacija što je 85,8% ukupnog broja ispitanika. Otprilike trećina ukupnog broja ispitanih osoba osjeća neke tjelesne senzacije, a to su: lupanje srca, 26 ispitanika (8,2%);

16. Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

318 odgovora

otežano disanje, 16 ispitanika (5%); bol u želucu, 14 ispitanika (4,4%); vrtoglavicu, 18 ispitanika (5,7%).

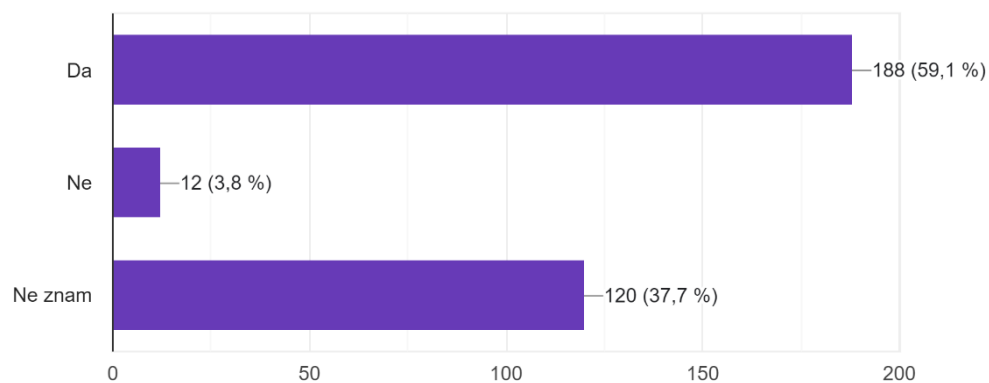
Slika 16: Grafički prikaz pojave tjelesnih senzacija kod ispitanika

Duhanski proizvodi sadrže oko 40 kancerogenih spojeva i 140 otrovnih spojeva.

Gotovo više od polovice ispitanika, odnosno njih 188 (59,1%) potvrdilo je tvrdnju da duhanski proizvodi sadrže oko 40 kancerogenih spojeva i 140 otrovnih spojeva, tek 12

17. Duhanski proizvodi sadrže oko 40 kancerogenih spojeva i 140 otrovnih spojeva.

318 odgovora

ispitanika (3,8%) je negiralo tu tvrdnju, a njih 120 (37,7%) izjavilo je da ne zna.

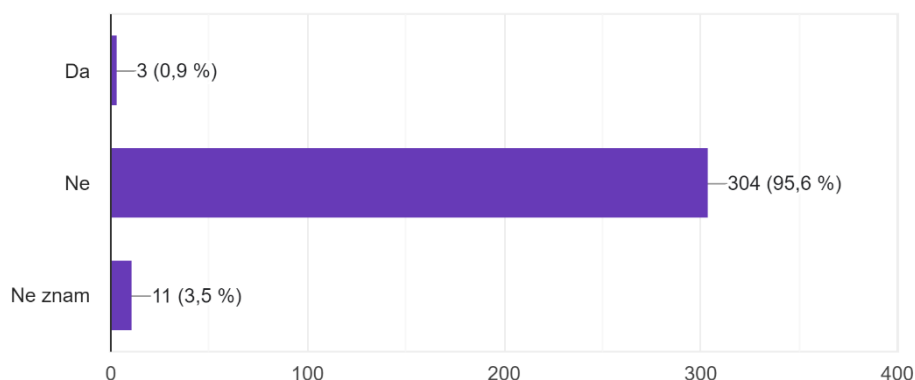
Slika 17: Grafički prikaz poznavanja količine štetnih tvari koje se nalaze u duhanskim proizvodima

Duhanski dim je zdrav za okolinu?

Od 318 odgovora na pitanje da li je duhanski dim zdrav za okolinu 0,9% (3 ispitanika) otpada na tvrdnju da je zdrav, 11 ispitanih osoba (3,5%) je izjavilo da ne zna dok je preostalih 304

18. Duhanski dim je zdrav za okolinu?

318 odgovora

(95,6%) negiralo tvrdnju o povoljnom utjecaju duhanskog dima na okolinu.

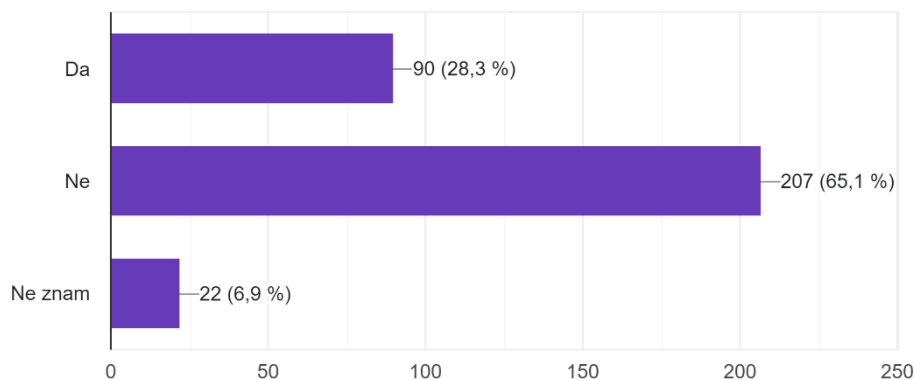
Slika 18: Grafički prikaz odgovora na pitanje: "Duhanski dim je zdrav za okolinu?" izražen u postotcima

Duhanski proizvodi i njegovi nus produkti ne mogu naštetiti zdravim stanicama.

28,3% ispitanih osoba (90) je afirmiralo tvrdnju, dok je njih 207 (65,1%) negiralo, te je 22 ispitanih (6,9%) izjavilo da ne zna.

19. Duhanski proizvodi i njegovi nus produkti ne mogu naštetiti zdravim stanicama.

318 odgovora

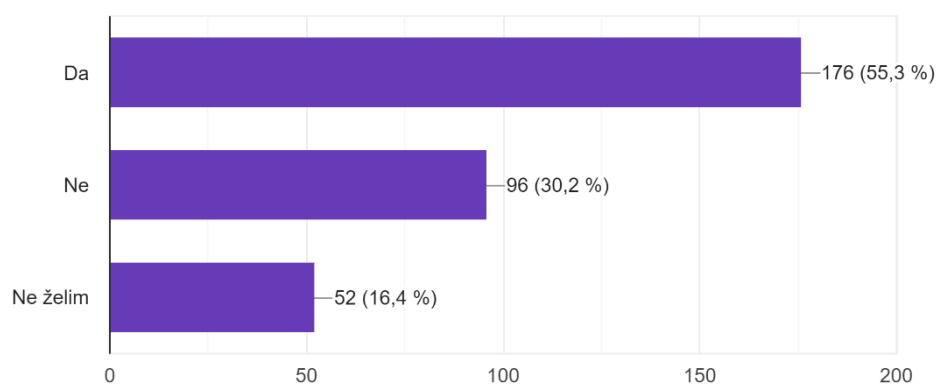
Slika 19: Grafički prikaz odgovora na tvrdnju o štetnosti duhanskih proizvoda i njihovih nus produkata na zdrave stanice

Pokušao sam prestati konzumirati duhanske proizvode.

Polovica ispitanika, njih 176 (55,3%) tvrdi da je pokušao prestati s konzumacijom duhanskih proizvoda, 96 ispitanika (30,2%) nije pokušalo, a njih 52 (16,4%) je izjavilo da ne želi

20. Pokušao sam prestati konzumirati duhanske proizvode.

318 odgovora

prestati, odnosno pokušati prestati s konzumacijom duhanskih proizvoda.

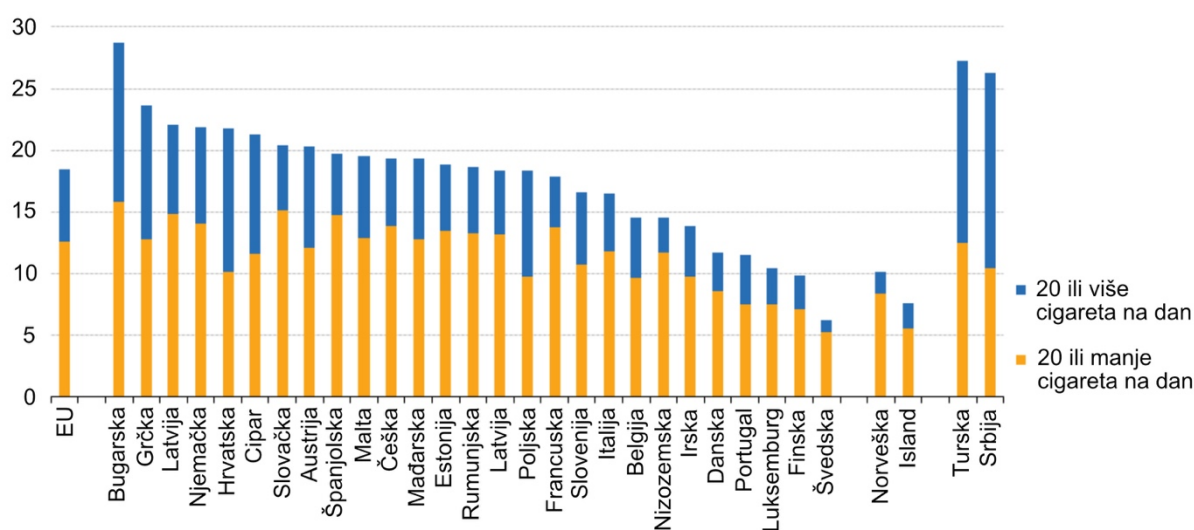
Slika 20: Grafički prikaz ispitanika o prestanku konzumacije duhanskih proizvoda izražen u postotcima

5.RASPRAVA

Uzmemo li u obzir rezultate eurostata (statistički ured europskih zajednica) iz 2019, u prosijeku puši 18,4% europejaca starijih od 15 godina, od kojih 12,6% deklarira da puši manje od 20 cigareta dnevno, dok njih 5,9% puši više od 20 ili više cigareta na dan.

Gledamo li EU po državnim razinama broj pušača, tada Bugarska je na prvom mjesto sa 28,7%, zatim Grčka 23,6%, Latvija 22,1%, Njemačka 21,9%, Hrvatska 21,8%, dok države sa manjim brojem pušača su Švicarska 6,4%, Finska 9,9%, Luksemburg 10,5%, Portugal 11,5%, Danska 11,7% i Italija sa 16,5%.

Osobe koje imaju 15 godina ili više i svakodnevni su pušači. Podaci iz istraživanja 2019 godine.

Uzimajući u obzir dobne, spolne, socijalne i demografske komponente rezultati istraživanja pokazuju da je najviše ispitanika u dobi od 30 do 44 godine života (155 ispitanika, 48,7%). Od ukupnog broja ispitanika veći dio je ženskog spola (291 ispitanica, 91,5%), 110 ispitanika, odnosno 34,6% svih ispitanika ima 11 do 20 godina radnog staža. Srednje stručne spreme je gotovo polovica ispitanika što dokazuju sljedeće brojke: 149 ispitanika (46,9%). Najviše njih radi u bolničkom sustavu (170 ispitanika, 53,5%).

Jedan od ciljeva istraživačkog rada je upoznavanje s navikama i pojavom konzumacije duhanskih proizvoda kod medicinskih sestara/ tehničara. Od ukupnog broja ispitanika njih čak

242 (76,1%) konzumira duhanske proizvode, te su najvećim dijelom započeli s konzumacijom prije osamnaeste godine života (171 ispitanik, 64%). Za 154 ispitanika (57,7%) društvo je bilo povod početku konzumacije. Cigarete konzumira 201 ispitanik, 63,2% ukupnog broja, te 97 ispitanika (30,5%) dnevno konzumira 16 do 20 komada.

Uspoređujući podatke sa rezultatima drugih zemalja vidi se da hrvatski zdravstveni djelatnici prednjače u konzumiranju duhanskim proizvoda. Prema američkoj blogerici Ph.D. Jessie Saul samo 16 % američkih zdravstvenih djelatnika koristi duhanske proizvode, dok 25 % licenciranih medicinskih sestara puše.

Kada se usporede rezultati hrvatskih zdravstvenih djelatnika tada se može reći da se duhanski proizvodi najviše konzumiraju uz ispijanja kave što je potvrdilo 214 ispitanika, tj. 84,6% od ukupnog broja. Njih 190 (75,4%) konzumira duhanske proizvode izvan radnog mjesta, a tijekom radnog vremena 110 ispitanika (34,6%) uzima pauzu dva do tri puta, te njih 173 (54,4%) konzumira duhanske proizvode izvan zdravstvene ustanove u kojoj rade. Kada su u pitanju emocije i tjelesne senzacije, najveći dio ispitanika se opušta konzumacijom duhanskih proizvoda (198 ispitanika, 79,5%), a 273 ispitanika (85,8%) tvrdi da ne osjeća nikakve tjelesne senzacije u vidu lupanja srca, otežanog disanja, bolovima u želucu ili vrtoglavice. Od ukupnog broja ispitanika njih 188 (59,1%) poznaje činjenicu da duhanski proizvodi sadrže oko 40 kancerogenih spojeva i 140 otrovnih spojeva. Visokih 95,6% ispitanika ne smatra da je duhanski dim zdrav za okolinu te u isto vrijeme njih 207 (65,1%) smatra da duhanski proizvodi i njihovi nus produkti štete zdravim stanicama u organizmu. Zaključno sa posljednjim pitanjem od ukupnog broja ispitanika njih 176 (55,3%) je pokušalo prestati s konzumacijom duhanskih proizvoda, dok ih 52 (16,4%) to ne želi.

6.ZAKLJUČAK

Tijekom osobne prisutnosti u zdravstvenim timovima kroz radni staž susreo sam se s pozamašnim brojem kolega i kolegica koje konzumiraju duhanske proizvode te sam time bio potaknut istražiti učestalost konzumacije istih diljem Republike Hrvatske. Konzumacija duhanskih proizvoda kod medicinskih sestara i tehničara izaziva kontradikciju u etičkom aspektu same profesije.

Negativan utjecaj duhanskih proizvoda je vidljiv i kod pasivnih pušača, odnosno kod nepušača koji su izloženi duhanskom dimu i onom kojeg izdahne pušač. U svom sastavu duhanski dim sadrži oko 70 različitih štetnih stvari.

HIPOTEZE:

H1: Više od 70 % medicinskih sestara/ tehničara često konzumiraju duhanske proizvode.-
Hipoteza je prihvaćena

H2: Medicinske sestre/ tehničari konzumiraju duhanske proizvode isključivo u stresnim situacijama. Ova hipoteza je odbačena i prihvaćena je alternativa- većina ispitanika konzumira duhanske proizvode tijekom ispijanja kave.

H3: Tijekom konzumacije duhanskih proizvoda medicinske sestre/ tehničari imaju osjećaj ugone i sigurnosti, te nemaju neuobičajene tjelesne senzacije.- Hipoteza je prihvaćena

H4: Medicinske sestre/ tehničari posjeduju adekvatna znanja o sastavu duhanskih proizvoda i utjecaju na organizam. – Hipoteza je prihvaćena

Prihvaća se hipoteza 1 koja kaže da više od 70 % medicinskih sestara i tehničara konzumira duhanske proizvode, te se odbacuje hipoteza 2 koja govori da se duhanski proizvodi konzumiraju isključivo u stresnim situacijama. Međutim prihvaća se alternativa koja glasi: medicinske sestre i tehničari konzumiraju duhanske svakodnevno neovisno stresnim situacijama.

7.LITERATURA

Knjige:

1. Stanić, Ivica. Pušenje : obitelj, škola, učenički dom.- Rijeka: Izdavački centar Rijeka, 1997
5. Cekić, Jovan. Pušenje navika i odvikavanje..- Beograd: Medicinska knjiga, 1978
1. Poljoprivredna enciklopedija. I dio. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod, 1967.
- Utjecaj aktivnog i pasivnog pušenja na donje dišne puteve i pluća : znanstveni skup povodom 40. obljetnice djelovanja, u Zagrebu, 10. studenog 2001. : knjiga sažetaka / [organizator] Akademija medicinskih znanosti Hrvatske = Academia scientiarum medicarum Croatica ; suorganizatori Hrvatski liječnički zbor [i] Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada. [S. l. : s. n.], 2001.
- Tomić, L. Međunarodne norme za duhan i duhanske proizvode. // Izvješće o znanstvenom i stručnom radu u ... godini / Duhanski institut Zagreb = Annual report / Tobacco Institute Zagreb. 20 (1995) ; str. 45-49.
- Marizza, S. L'importanza economica del tabacco : un esempio istriano : la Fabbrica tabacchi di Rovigno. // Quaderni / Centro di ricerche storiche, Rovigno. 11 (1997) ; str. 157-266.

Članci i časopisi:

- N. Čop-Blačić: Cigarette Smoking as a Risk Factor for Stroke, Acta clinica Croatica, [pristupljeno 01.08.2022.], Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/15319>
- I. Rojnić Palavra, I. Pejnović Franelić, S. Musić Milanović, K. Puljić: Pasivno pušenje – aktivni ubojica, Liječnički vjesnik, Vol. 135 No. 11-12, 2013.
- S. Popović-Grle: Pušenje i dišni sustav (Smoking and respiratory system), Vol 3, Broj 11, 2007.
- Beljo, J. Utjecaj stupnja zrelosti i vremena berbe na klijavost sjemena duhana. // Sjemenarstvo (Zagreb). - ISSN 1330-0121. - 29 (2012), 1/2 ; str. 65-72.
- Budimir, A. Proizvodnja sjemena duhana u Hrvatskoj. // Sjemenarstvo (Zagreb). - ISSN 1330-0121. - 23 (2006), 5/6 ; str. 457-465.
- Share of daily smokers of cigarettes among persons aged 15 and over, by level of consumption, 2019 (%) HLTH2022.png

Internetski izvori:

7. <https://www.zzjzvpz.hr/index.php?sadrzaj=novosti&novtxt=526>, pristupljeno 01.08.2022.
8. http://www.hzjz.hr/epidemiologija/kron_mas/pusenjesrce.pdf pristupljeno 18.11.2022.
9. http://www.zzjzdnz.hr/programi_i_projekti/328-ch-1?&l_over=1 pristupljeno 19.11.2022.

8. PRIVITCI

Slika 1: Prikaz životne dobi ispitanika u postotcima

Slika 2: Prikaz ispitanika ženskog i muškog spola u postotcima

Slika 3: Prikaz radnog staža ispitanika u postotcima

Slika 4: Prikaz razine obrazovanja među ispitanicima izražena u postotcima

Slika 5: Prikaz ispitanika po radilištima izražen u postotcima

Slika 6: Prikaz broja ispitanika koji konzumiraju duhanske proizvode u postotcima

Slika 7: Prikaz odgovora na pitanje: "S koliko sam počeo/la konzumirati duhanske proizvode?"

Slika 8: Prikaz rezultata za razlog početka konzumacije duhanskih proizvoda u postotcima

Slika 9: Grafički prikaz broja ispitanika obzirom na tip duhanskog proizvoda koji konzumiraju u odnosu na one koji uopće ne konzumiraju, izraženo u postotcima

Slika 10: Grafički prikaz dnevne konzumacije cigareta izražen u postotcima

Slika 11: Grafički prikaz broja ispitanika, izražen u postotcima, koji konzumiraju duhanske proizvode uz određene aktivnosti

Slika 12: Grafički prikaz odgovora ispitanika o konzumaciji duhanskih proizvoda na radnom mjestu i izvan njega

Slika 13: Grafički prikaz odgovora ispitanika o uzimanju pauze tijekom smjene. Prikaz je izražen u postotcima

Slika 14: Grafički prikaz ispitanika koji (ne) konzumiraju duhanske proizvode unutar zdravstvene ustanove

Slika 15: Grafički prikaz osjećaja koji se javljaju kod ispitanika tijekom korištenja duhanskih proizvoda, izraženo u postotcima

Slika 16: Grafički prikaz pojave tjelesnih senzacija kod ispitanika

Slika 17: Grafički prikaz poznavanja količine štetnih tvari koje se nalaze u duhanskim proizvodima

Slika 18: Grafički prikaz odgovora na pitanje: "Duhanski dim je zdrav za okolinu?" izražen u postotcima

Slika 19: Grafički prikaz odgovora na tvrdnju o štetnosti duhanskih proizvoda i njihovih nusprodukata na zdrave stanice

Slika 20: Grafički prikaz ispitanika o prestanku konzumacije duhanskih proizvoda izražen u postotcima.

Prilog A:

1. Dob

- 18- 29
- 30- 44
- 45 <

2. Spol

- M
- Ž

3. Godine radnog staža

- 0-10
- 11-20
- 21-30
- 31 <

4. Stručna sprema

- SSS
- VSS
- VŠS

5. Radilište

- PZZ
- Socijalne ustanove

- Bolnica
- Ostala radilišta

6. Konzumiram duhanske proizvode

- Da
- Ne

7. S koliko godina sam počeo/la konzumirati duhanske proizvode?

- < 18
- 19- 25
- 26-30
- 31 <

8. Razlog početka konzumiranja duhanskih proizvoda je...

- Društvo
- Posao
- Znatiželja
- Ostali razlozi

9. Konzumiram u duhan obliku (cigarete/ e-cigarete/ duhan za žvakanje/ ne konzumiram)

- Cigarete
- E- cigareta
- Duhan za žvakanje
- Ne konzumiram

10. Dnevno konzumiram (cigareta)

- 0
- 1-10
- 11-15
- 16-20
- 21 <

11. Konzumiram duhanske proizvode kada...

- pijem kavu
- sam pod stresom
- sam u žurbi
- odmaram
- konzumiram alkoholna pića
- se bavim fizičkim aktivnostima na otvorenom

12. Više konzumiram duhanske proizvode

- kad radim
- kada ne radim

13. Tijekom smjene uzimam vrijeme za pauzu...

- jednom
- dva do tri puta
- tri do pet puta
- šest <
- ne uzimam

14. Konzumiram duhanske proizvode unutar zdravstvene ustanove

- Da
- Ne

15. Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

- Sigurnost
- Zadovoljstvo
- Opuštanje
- Ispunjenost

- Nervozi
- Gnjev
- Tugu

16. Tijekom korištenja duhanskih proizvoda osjećam...

- Lupanje srca
- Otežano disanje
- Bol u želucu
- Vrtoglavicu
- Ništa od navedenog

17. Duhanski proizvodi sadrže oko 40 kancerogenih spojeva i 140 otrovnih spojeva

- Da
- Ne
- Ne znam

18. Duhanski dim je zdrav za okolinu

- Da
- Ne
- Ne znam

19. Duhanski proizvodi i njegovi nus produkti ne mogu naštetiti zdravim stanicama

- Da
- Ne
- Ne znam

20. Pokušao sam prestati konzumirati duhanske proizvode...

- Da
- Ne
- Ne želim

9. KRATAK ŽIVOTOPIS PRISTUPNIKA

Zovem se Luka Ritoša i dolazim iz Novigrada. Rođen sam 12. svibnja 1996. godine u Kopru, u Republici Sloveniji. Osnovnu školu pohađao sam u OŠ Rivarela Novigrad, dok sam u Rijeci završio srednju Medicinsku školu.

Radno iskustvo koje sam stekao nakon srednje škole je sljedeće:

- Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe Ičići
- Ustanova za zdravstvenu njegu i fizikalnu terapiju u kući Dijana Ban
- Dom za starije i nemoćne osobe Atilio Gamboc Umag

Posljednje tri godine radim kao medicinski tehničar u Domu za starije i nemoćne Atilio Gamboc Umag, te uz to vanredno studiram na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci smjer sestrinstvo.

U slobodno vrijeme volim se baviti sportom, plivanjem, fizičkom aktivnošću u teretani, izlaziti.

Aktivni sam govornik talijanskog i engleskog jezika, dok mi je hrvatski materinji jezik.

Računalne vještine i kompetencije su na visokom nivou, te vrlo dobro poznavanje office alata.

Posjedujem vozačku dozvolu. B kategorije.